

O piesă despre Shakespeare...

Reluând o piesă mai veche a sa, intitulată *Viața lui Shakespeare*, jucată în 1971, pe scena unui teatru din Torino, Guglielmo Dellagiacoma a pus în scenă, la Roma, William Shakespeare. În 1601, revolta condusă de Essex este înăbușită, și acesta, decapitat. Contele de Southampton, susținătorul său și al lui Shakespeare, este nevoit să fugă. Marele dramaturg tocmai terminase Richard al II-lea și începuse Hamlet. Autorul încearcă să prezinte căutările creatoare ale dramaturgului și conflictul cu protectorul său.

...și un film despre Molière

„N-am vrut să povestesc viața unui mit — ne spune Ariane Mnouchkine, realizatoarea filmului — ci a unui om care aparține unei perioade de tranziție: sfârșitul Evului Mediu și începutul epocii lui Ludovic al XIV-lea și a centralismului. Nu am avut de gând să explic geneza tuturor pieselor lui Molière. Am ales numai Școala nevestelor și Tartuffe, întrucât, pentru a le reprezenta, autorul a avut de înfruntat opoziția celor din jur. Don Juan? Prea mult mister în jurul acestei opere. Am vrut să evit analiza literară și didacticismul“.

O dramă familială

Vătorul spectacol cu Femeile savante de Molière, la Comedia Franceză — afirmă regizorul Paul Rousillon — va fi o reprezentare austeră, și nu va urmări ridiculizarea oamenilor care vor să se instruiască; femeile savante

— eroinele piesei — nu sînt niște „prețioase ridicole“. În piesă este vorba de o dramă familială, spune în continuare regizorul, care nu trebuie să fie tratată superficial. Toate acestea — declară un comentator — ne fac să credem că tendința actuală a Comediei Franceze este de a demonstra că fondatorul ei nu a fost un autor de comedie.

Garcia Lorca, azi

Marco Ferreri va realiza, pentru Radioteleviziunea italiană, un film după celebra piesă *Yerma* a lui Federico Garcia Lorca.

Piesa scrisă de Federico Garcia Lorca la New York, în 1930, *El Publico*, care, după cum declara autorul atunci, nu putea fi reprezentată „fiindcă nu cred că există o companie care să îndrăznească să o pună în scenă și nici un public care să o poată tolera“, a văzut, recent, luminile rampei, la Teatrul Universității din Porto Rico. Piesa, o meditație asupra vieții, a libertății și a dragostei, reprezintă, după unii comentatori, un prim episod din istoria teatrului absurdului.

Șanse, tinerilor

Criticul Jean-Jacques Gautier, în cronică sa la Escher de Racine montată la Theatre d'Orsay din Paris: „În teatru trebuie să se acorde întotdeauna șanse tinerilor, entuziaștilor, celor care au puritate, căldură“... „Dar — scrie în continuare criticul, nemulțumit de viziunea regizorală a lui Jacques Bailon, semnatarul direcției de scenă — de ce oare acești oameni cu o imaginație atât de bogată nu ajung să scrie ei înșiși o operă originală, în loc să se servească de operele altora pentru a da formă gusturilor și ideilor lor?“

Premiul Stanis'avski

pe 1977 a fost decernat spectacolelor și actorilor:

— Pena (Spuma) de Serghei Mihalkov, la Teatrul Satiric din Moscova.

— Pesni vainahov (Cîntecele vainahilor) de Ruslan Hakișev, la Teatrul Dramatic Cecen „I. Nuradilov“.

— Actorului Mihail Ivanovici Tarev, pentru rolul Fomusov din piesa *Pienă* multă minte strică de Griboedov, în spectacolul Teatrului Mic Academic de Stat (Malii Teatr).

Foștii combatanți

Asociația oamenilor de teatru din Uniunea Sovietică a editat, de curind, sub îndrumarea redactorului M. Rogacevski, un interesant volum intitulat „Despre timp și despre noi înșine“. Volumul este, de fapt, o culegere de povestiri, eseuri, fragmente de jurnal, scrisori ale unor renumiți oameni de teatru, foști combatanți în cel de-al doilea război mondial. Printre aceștia, numele dramaturgilor L. Leonov, A. Stein, K. Simonov, V. Rozov, precum și ale unor actori și regizori (Iurii Nikulin și A. Goncarov). Culegerea este un omagiu adus nu numai acelor artiști care au luptat direct pe front, ci și aceluia care, prin teatru, au reușit să însenineze, măcar pentru o clipă, viața dură a soldatului din tranșee.

Paginile acestui volum vorbesc, cu multă emoție, mai ales despre „teatrul de front“, care a dat spectacole pentru soldații Armatei roșii.

O piesă inedită de Céline

Manuscrisul unei piese inedite de L. F. Céline, intitulată *Progres*, în trei tablouri, scrisă în 1927, a fost de curind predat spre publicare, la „Mercure de France“.

Teatrele vieneze la ora economiilor

O seară la unul dintre teatrele vieneze subvenționate riscă să devină în curând un lux pe care nu și-l vor mai putea oferi cei cu venituri mici și mijlocii, oricât de mare ar fi dragostea lor pentru operă sau pentru teatru. Autoritățile, trebuind să facă față unui deficit bugetar din ce în ce mai mare, vor reduce simțitor subvenția în cursul anului viitor. Prețurile locurilor vor cunoaște, de aceea, o majorare de până la 60%. După cifrele publicate în presa vieneză, amatorii de operă vor trebui să plătească locurile lor de două ori mai scump decât münchenezii și de cinci ori mai scump decât londonezii. Unii spectatori propun ca teatrele să facă economii folosind artiști mai puțin renumiți în locul acolora cu mare renume. Dar acesta nu este, se pare, și punctul de vedere al oficialităților.

Moștenirea clasică în Evul Mediu

La Viterbo a avut loc cel de-al treilea Congres al Centrului de studii pentru teatrul medieval și renașcentist. Tema dezbătută a fost „Moștenirea clasică în Evul mediu”, cu reprezentarea și studierea „comediei elegiace”, născută în „scholae” medievale. Pentru exemplificare s-a recurs la Soția croitorului, comedie elegiacă din secolul al XIII-lea.

40 de ani pe scenă

Actriței Elena Alekseevna Fadeeva de la Lencomsomol Teatr din Moscova i-a fost acordat înaltul titlu de Artist al poporului. În cei 40 de ani de activitate pe scena aceluiași teatru, ea a intruchipat o diversitate de personaje, deosebite ca structură sufletească și depărtate în timp: Liza Protasova

(Cadavrul viu de Lev Tolstoi), Verocika (O lună la țară de Turgheniev), Șabunina (Pentru cei de pe mare de Lavreniev), Raisa (Casa aceea veche și dragă de Arbuzov), Ioana d'Arc (Sfânta Ioana de G. B. Shaw), Katlina (Til, adaptare după Charles De Coster), Regina Giddens (Vulpile de Lillian Hellman). Regizorul de film Mark Donskoi a ales-o pentru rolul Mariei Aleksandrovna Ulianov în dilogia sa cinematografică consacrată lui Vladimir Ilici Lenin.

Orfeu cîntînd la acordeon

În versiunea sa despre Orfeu, la Open Space din Londra, scriitorul și regizorul englez Steven Rumbelow prezintă pe Hermes ca pe un clown și Moartea ca pe un androgin înfirm, sprijinit într-o umbrelă. Judecînd după costum, Euridice pare să fie o acrobată. Divinul Orfeu nu mai cîntă la harfă, ci la acordeon. Că interpretul acestuia nu minuieste suficient de bine clapele acordeonului ca să încînte pe vreunul dintre spectatori nu reprezintă decît o mică eroare de ordin tehnic într-o producție al cărei potpourri de imagini nu reușește să dea viață vreunei povești și nici vreunei emoții.

Danielle Darieux și Feydeau

Se precizează că nu e nici decum vorba de o farsă: bulevardul Montmartre a început să se numească și Bulevardul Feydeau, cel puțin dacă e să ne luăm după panoul publicitar care împodobește fațada Teatrului de varietăți. Sub titlul de mai sus sînt reunite trei comedii într-un act (Fou la mère de Madame, On purge Bébé! și Mais n'te promène donc pas toute nue!) — tablouri de moravuri ale burgheziei de la începutul secolului, Eroina celei de-a treia piese din

acest triptic, Clarisse Ventroux, o femeie excentrică care se plîmbă într-o costumărie cam bizară — cu pălăria pe cap și în cămașă de noapte cu dantele —, spre marca disperare a soțului ei, va fi interpretată de Danielle Darieux.

Centru dramatic național la Madrid

La Madrid a fost creat, recent, Centrul dramatic național, sub conducerea regizorului și actorului Adolfo Marsillach. Centrul dispune de un studio pentru perfecționarea actorilor și de două săli de spectacol; în cadrul său își desfășoară activitatea două companii teatrale. Una dintre trupe va da reprezentații numai cu piese clasice universale, iar cealaltă va juca numai piese spaniole. A fost înființat, de asemenea, un teatru permanent pentru copii.

„Misterele Parisului”

La „Théâtre de l'Étincelle” din Paris, Eugène Sue prezintă el însuși (pe scenă) romanul și personajele sale. Interminabilele și platele sale intervenții dereglează complet mecanismul melodramei, a cărei adaptare e neglijată. Pe scenă se face orice, se vorbește oricum și se joacă prost, fără ca actorii, dezorientați și pendulînd între Guignol și Grand Guignol, să aibă vreo vină.

Dario Fo în R. F. G.

În R. F. Germania se bucură de mult succes piesele scriitorului-actor italian Dario Fo — Unul pentru toți, toți pentru unul, Scuzați, cine este stăpînul aici? și Nu plătim, bogate în referințe istorice și actuale, adevărate mostre de teatru politic.

„Mizantropul“ de Molière în interpretarea Teatrului Național din Strasbourg (Franța)

Cu PHILIPPE CLEVENOT, director adjunct al Teatrului Național din Strasbourg

— Ați menționat, în timpul conferinței de presă, „o criză artistică“ pe care o traversează Franța. Dacă vreți, vă rog, să precizați termenul...

— Anul 1968 a însemnat, pentru noi, francezii, și pentru oamenii de cultură în special, o sumă de întrebări brutale, „de partea cui sînteți?“, „cui serviți?“, întrebări care au bulversat întreaga opinie publică și au sensibilizat extrem oamenii de artă, tineretul, în primul rînd. Noi — ca oameni de teatru — ne punem întrebarea ce tip de teatru

trebuie să cultivăm : un teatru pedagogic, didactic ? Un teatru de mesaj, educativ, sau un teatru al culturii asumate ca premisă ? Cred că am optat pentru ideea lui Croce, că o artă didactică nu poate educa, atîta vreme cît nu este, în primul rînd, artă.

— Care ar fi soluțiile concrete pe care le vedeți pentru ieșirea din criză ?

— În primul rînd, să ne punem permanent în primădie. Să riscăm totul de fiecare dată, cu fiecare spectacol. Să ne riscăm succesul, respectul publicului, pînă și contractul...

— Am înțeles că sînteți, la Strasbourg, o trupă restrînsă : unsprezece actori, doi regizori, patru consilieri literari permanenți. Și, în plus, sînteți o trupă stabilă. Care sînt regulile acestei stabilități ?

— Libera opțiune. Apoi, ne cunoșteam bine înainte de a ne fi încheiat într-un colectiv profesionist. Și, mai avem foarte multă încredere unii în alții. După cum vedeți, e foarte simplu.

— O condiție esențială pentru înnoire, evoluție, o reprezintă un punct fix de plecare. De unde porniți și încotro vă îndreptați ?

— Plecăm de la Brecht — asta e sigur. Dar încotro mergem sau unde vom ajunge, nu știm niciodată prea sigur.

Paul Silvestru